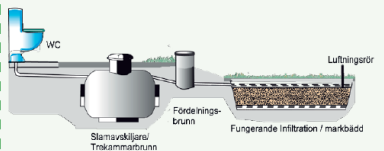
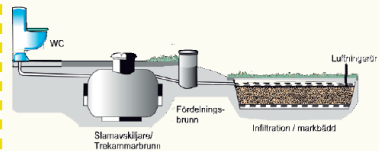

Grönt avlopp

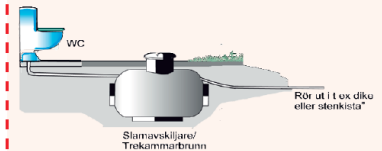
- Slamavskiljare/3-kammarbrunn ansluten till en nyare fungerande infiltration eller markbädd.
- Annan godkänd anläggning, t ex WC med extremt liten spolvattenmängd ansluten till sluten tank.
- Anläggningen har skriftligt tillstånd från kommunen.

Gult avlopp

- Anordningen ansluten till infiltration eller markbädd med dålig genomströmning.
- Anläggningen är äldre än 20 år.

Rött avlopp

- Anordningen saknar tillstånd.
- Slamavskiljare (1, 2 eller 3-kammarbrunn) som saknar efterföljande rening, avloppsvattnet leds till dike, å, täckdike/dräneringsrör eller stenkista.

Plan för inventering av enskilda avlopp

 Eda kommun	Styrdokument	
	Dokumenttyp	Plan
	Beslutad av	Kommunstyrelsen 2019-09-24 § 181
	Dokumentansvarig	Miljö- och byggchefen
	Reviderad av	Kommunstyrelsen 2020-03-03 § 33

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Syfte.....	4
1.2	Befintliga anläggningar.....	4
1.3	Uppgifter från tidigare utförda inventeringar och projekt.....	4
2	Styrande dokument och lagstiftning.....	5
2.1	Västerhavets åtgärdsprogram 2016-2021.....	5
2.2	Miljöbalken och dess förordningar och föreskrifter.....	5
2.3	EU:s vattendirektiv.....	5
2.4	Miljö kvalitetsmålen.....	5
3	Metod.....	6
3.1	Områdesindelning.....	6
3.2	3-årsplan.....	6
3.3	Tillsynsmetod.....	7
3.4	Bedömningsgrunder befintliga anläggningar.....	8
3.4.1	Anläggningar med tillstånd enligt hälsoskyddslagen.....	9
3.4.2	Anläggningar med tillstånd enligt miljöbalken.....	9
3.4.3	Befintliga anläggningar utan tillstånd.....	9
4	Avgifter.....	9
5	Bilagor.....	10
5.1	Lista över områden Bilaga 1.....	10
5.2	Prioritering Bilaga 2.....	11
5.3	Flödesschema över tillsynsmetoden Bilaga 3.....	12

1 Inledning

Vattenmyndigheten har klassat alla vattendrag i Sverige utifrån dess ekologiska status och delat in dem i fem kategorier; hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig. En del av arbetet att förbättra vattenkvaliteten för kommunerna är att säkerställa minskade utsläpp från enskilda avlopp. Enskilda avlopp bidrar med näringsämnen som kväve och fosfor vilket leder till övergödning av sjöar och vattendrag. Enskilda avlopp bidrar även med syreförbrukande ämnen som kan få en lokal påverkan vid direktutsläpp i vattendrag. Utsläpp av avloppsvatten kan även medverka till en ökad risk av smittspridning genom exempelvis förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten. I områden som är tätbebyggda utan kommunalt vatten och avlopp är risken större att enskilda avlopp kan påverka kvaliteten för de enskilda vattentäkterna.

Inventeringsplanen har tagits fram i syfte att strukturera arbetet med tillsyn av enskilda avlopp i kommunen. Inventeringsplanen är ett levande dokument som kommer att uppdateras och revideras vid behov.

1.1 Syfte

Syftet med inventeringsplanen är att få en struktur för arbetet med tillsyn av enskilda avlopp och kunna öka takten på arbetet med att åtgärda avloppsanläggningar med brister.

1.2 Befintliga anläggningar

Enligt slamtömningsregistret finns ca 2000 enskilda avlopp i Eda kommun. Men troligtvis finns det fler än så. En stor del av dessa befaras vara undermåliga och inte uppfylla dagens krav.

1.3 Uppgifter från tidigare utförda inventeringar och projekt

En avloppsinventering genomfördes 1997 för Bysjöns tillrinningsområde. Under denna inventering visade sig 77% (227 st) vara icke godkända och 12 st av dessa hade direktutsläpp till sjö eller vattendrag. År 2012 anslöts 10 av dessa avlopp till det kommunala nätet i samband med en ombyggnation av väg 61.

Under 2011-2012 gjordes en utredning av näringsbelastning och miljöstatus i Bysjön med tillflöden. Bysjön har preliminärt fått klassningen god ekologisk status i vattendirektivet/VISS-webben. Nedströms Bysjön klassades älven med en måttlig ekologisk status. Då älven nedströms Bysjön får sitt vatten från Bysjön utan större tillflöden ned till Nysockensjön borde denna del av vattendraget få samma statusklassning som Bysjön. Klassningen stämmer bättre överens med kuntjärnsälven uppströms Bysjön då Kuntjärnet är påverkat av en nedlagd deponi och vattendraget är generellt påverkat av jordbruk och enskilda avlopp. Vid provtagning av Bysjön och dess tillflöden visade sig fosforhalten vara hög på de flesta provtagningspunkterna. Även kvävehalten var hög vid vissa punkter. I utredningen var en avloppsinventering ett av åtgärdsförslagen. Förslaget var att inventera och sedan ställa krav på att åtgärda bristfälliga anläggningar.

2 Styrande dokument och lagstiftning

2.1 Västerhavets åtgärdsprogram 2016-2021

Vattenmyndigheten har tagit fram åtgärdsprogram för de olika vattendistrikten i landet. I åtgärdsprogrammet för västerhavet finns det två åtgärder som kommunerna ska uppfylla vad gäller utsläpp av avloppsvatten.

Kommunerna ska bedriva tillsyn enligt miljöbalken inom sina verksamhetsområden, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster i sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för vatten inte följs, eller riskerar att inte följas. Åtgärden ska medföra att det för sådana verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Kommunerna ska säkerställa minskade utsläpp från enskilda avlopp, genom:

- a. att ställa krav på begränsade utsläpp av fosfor och kväve där det behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas,
- b. att prioritera tillsynen av enskilda avlopp för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

2.2 Miljöbalken och dess förordningar och föreskrifter

I miljöbalken räknas utsläpp av avloppsvatten som en miljöfarlig verksamhet och styrs främst av 9 kap.

I 9 kap. 7§ står det att avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Vidare i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd står det att det är förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse, om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Det framgår även att det krävs tillstånd för att inrätta en avloppsanordning.

2.3 EU:s vattendirektiv

Syftet med EU:s vattendirektiv är att stoppa försämringen av EU:s vattenförekomster och nå god ekologisk status för Europas floder, sjöar och grundvatten.

2.4 Miljökvalitetsmålen

Sveriges miljömålssystem består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt ett antal etappmål. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen. De miljömål som inventeringen främst kommer bidra till är ingen övergödning och levande sjöar och vattendrag men även grundvatten av god kvalitet. Projektet kommer på sikt att minska övergödningen i kommunens sjöar och vattendrag, men kommer även att påverka vattenförekomster till det bättre i kommuner som ligger nedströms.

3 Metod

3.1 Områdesindelning

Inventeringen kommer först och främst ske i områden med närhet till vattendrag och sjöar och områden som avrinner till större vattendrag och sjöar som är påverkade eller har en risk för att bli påverkade. Områdena kommer att prioriteras utefter påverkansgrad på recipienten.

Prioriterade områden för inventeringen är runt större vattendrag och sjöar. Speciellt de som redan idag är påverkade av näringsämnen. Till exempel är sjöarna Ränken, Bysjön och Hugn och tillhörande vattendrag redan påverkade eller har en överhängande risk att bli påverkade.

Vad gäller påverkan på Bysjön har kommunen under 2011-2012 gjort en utredning av sjöns status som förklaras i inledningen av denna plan. I Länsstyrelsens verktyg VISS har det konstaterats att det finns en risk för att sjön inte kommer ha god ekologisk status 2021. De enskilda avloppen anses även ha en betydande påverkan på Bysjöns status. Vilket gör att det finns en risk för övergödning p.g.a. belastning av näringsämnen. Enligt den utredning kommunen genomfört finns dessa problem redan. Även Hugn har problem med övergödning p.g.a. belastning av näringsämnen. Enligt VISS uppnår Hugn endast måttlig ekologisk status. Ränken har också fått klassningen måttlig ekologisk status. Påverkan på vattenmiljöer och problem med övergödning, försurning och miljögifter behöver minska för att miljömålet levande sjöar och vattendrag ska uppnås. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god status eller potential och att statusen inte får försämrats.

Områdesindelningen kommer prioriteras utifrån närhet till påverkad recipient, men vissa av dessa områden utreds för anslutning till kommunalt vatten och avlopp (VA). I väntan på en detaljerad plan över dessa områden kommer vi att avvakta med de områden som kan bli aktuella för kommunalt VA och istället prioritera tätbebyggda områden kring vattendrag och sjöar då de också har en stor inverkan på recipienten.

Kommunen har delats upp i områden enligt prioriteringslistan i Bilaga 1. Områdesindelningen är anpassad efter geografiskt naturliga gränser, tex. vägar och byar i största möjliga mån. Vi avser att börja med att inventera vattenskyddsområden (VSO) i Vittensten och Koppom. (Eda Glasbruk planeras anslutas till kommunalt VA och Köla vattentäkt har inga boende, varför de uteblir). Det är då de som bor inom vattenskyddsgränsen som är berörda, närliggande kommer inventeras i sitt område enligt listan. Vi kommer sedan fortsätta med att inventera områdesvis enligt listan i Bilaga 1 (prioriteringsordningen kan dock ändras). De olika områdena innefattar ca. 100-200 fastigheter.

3.2 3-årsplan

En plan för inventeringens projektperiod har tagits fram. Enligt 3 års planen avser vi att från och med 2020 inventera fyra områden om året. Två under våren och två under hösten. Detta avser endast inventeringen och inte kravställning på de avlopp som inte uppfyller dagens krav. I samband med inventeringen kommer endast krav ställas på de anläggningar med minst

rening i första läget, detta är anläggningar som är prioritet 1 i tabellen i Bilaga 2. Vi kommer sedan allt eftersom ställa krav på övriga anläggningar som inte uppfyller dagens krav på rening.

I tabellen nedan visas de områden som är planerade under projektperioden.

	2019	2020	2021	2022
Vår		VSO Gryttved Morast/ Långelanda	Flogned By	Lerot/Vittensten Kortlanda
Höst	Ås/lilla hög	Bålstad Solberga	Hälle Växvik	

3.3 Tillsynsmetod

Inför inventeringsstart i det utvalda området kommer Miljö- och byggavdelningen åka ut på plats för att bekanta sig med området. I samband med detta kommer även en kartläggning av hästgårdar i området göras.

I det utvalda området genomförs sedan ett utskick till alla fastigheter som har en adress. Utskicket består av ett informationsbrev och en enkät som fastighetsägarna ska besvara inom 3 veckor. Ett informationsmöte kommer hållas i varje utvalt område, information om detta får fastighetsägaren genom utskicket. Om en plan fastställs enligt tabell ovan finns möjlighet att informera fastighetsägare i förväg när inventering kommer att ske i deras område. Tabellen kan då finnas tillgänglig på hemsidan och informationsbrev kan skickas ut i områdena ca 6 mån - 1 år innan inventeringen startar.

En arkivinventering kommer ske under svarstiden. Utifrån fastighetsägarens svar på enkäten och den information som finns i arkivet gör Miljö- och byggavdelningen en bedömning av anläggningen. Bedömningen skickas ut till fastighetsägaren.

De anläggningar som inte går att bedöma utifrån informationen kommer Miljö- och byggavdelningen besöka på plats. Bedömningen kommer sedan göras efter platsbesöket.

Om enkätsvar uteblivit skickas en påminnelse ut. Får vi inget svar kommer fastighetsägaren få ett beslut om föreläggande att inkomma med uppgifter. Om uppgifter ändå uteblir kommer ett platsbesök göras och sedan bedömas utifrån vad som kan ses på plats. För detta tas en avgift ut enligt timtaxan.

I och med bedömningen delas anläggningarna in i prioriteringsgrupperna 1-4 enligt bilaga 2.

Prioritet 1

De anläggningar som hamnar i prioritet 1 är de med minst reningsfunktion.

Enligt bedömningen för dessa anläggningar kommer ett beslut om utsläppsförbud att fattas. Fastighetsägarna får då möjligheten att lämna synpunkter och eventuella kompletterande uppgifter i ca 2 månader innan förslag till beslut skickas ut. Detta för att fastighetsägarna ska få tid att

lämna sina synpunkter och eventuella kompletterande uppgifter innan de får utsläppsförbudet. Miljö- och byggavdelningen tar sedan hänsyn till dessa i sitt beslut. Under denna tiden har även fastighetsägaren möjlighet att ansöka om en ny anläggning om de håller med om bedömningen och därmed undgå ett utsläppsförbud på anläggningen.

Förslag till beslut skickas sedan ut till de fastigheter där bedömningen inte förändrats. Fastighetsägaren får då ytterligare 3 veckor på sig för yttrande innan beslut fattas.

När beslut om utsläppsförbud tagits emot av fastighetsägaren börjar inte förbudet gälla förrän om ca 2 år. Innan förbudet börjar gälla bör fastighetsägaren inkommit med ansökan för nytt avlopp och även anlagt avloppet. Alternativt om fastighetsägaren väljer en annan lösning. Åtgärds tiden kan variera i det enskilda fallet.

Prioritet 2

Anläggningar som placeras i prioritet 2 är de anläggningar som är olovliga men med mer reningsfunktion än prioritet 1.

Dessa anläggningar kommer inte få utsläppsförbud direkt. De anläggningar som inte uppfyller dagens krav men har mer rening än de som får förbud kommer vi att återkomma till i ett senare skede.

Eftersom anläggningarna saknar tillstånd och därmed inte är lagliga kommer även de senare få ett utsläppsförbud. Detta blir de underrättade om i tid innan förslag till beslut skickas ut.

Prioritet 3

Anläggningar som har tillstånd enligt hälsoskyddslagen. Dessa anläggningar kommer Miljö- och byggavdelningen göra tillsynsbesök på i ett senare skede. Om reningsfunktionen vid platsbesöket inte bedöms vara tillräcklig kommer beslut om åtgärdskrav att ställas.

Prioritet 4

Anläggningar med tillstånd enligt miljöbalken. Dessa anläggningar är runt 20 år och nyare. De kommer att anses som ok anläggningar och kommer inte prioriteras. I denna kategori har vi även placerat BDT-anläggningar (bad-disk och tvättvatten) och torrtoaletter då dessa anses ha en liten påverkan i jämförelse med vattentoaletter och kommer därför inte prioriteras högre.

Anledningen till denna prioritering är för att ”åtgärda de sämsta avloppen först” både ur miljö- och rättvisaspekt. I och med denna prioritering kommer en högre takt på inventeringen kunna hållas under projektiden.

3.4 Bedömningsgrunder befintliga anläggningar

Vid bedömning av en anläggning utgår vi ifrån de krav som ställs enligt de styrande dokument och lagstiftning som tas upp i denna plan och även kommunens skyddsnivåpolicy. Skyddsnivåpolicyen har tagits fram i samband med inventeringsprojektet och ska vara till hjälp vid avgörande om normal eller hög skyddsnivå gäller. Detta bedöms endast vid ansökan om ny avloppsanläggning eller vid ändring.

Vid bedömning av en anläggning görs alltid en rimlighetsavvägning enligt 2 kap. 7§ miljöbalken.

En avgränsning för projektet är gjord där anläggningar som inte är äldre än 20 år slussas ut ur projektet och anses vara ok förutsatt att de uppfyller kraven. För att en befintlig avloppsanläggning ska vara godkänd krävs det längre gående rening än slamavskiljning. Direkt utsläpp från slamavskiljare (ex. trekammarbrunn) till öppet vatten och dike är inte lagligt. De allmänna råden från Havs och vattenmyndigheten (2016:17) ställer krav som gäller vid normal skyddsnivå.

För anläggningar med enbart BDT-vatten (bad-, disk- och tvättvatten) krävs i normalfallet slamavskiljning med två- eller trekammarbrunn och efterföljande rening i form av exempelvis markbädd eller infiltration.

3.4.1 Anläggningar med tillstånd enligt hälsoskyddslagen

Innan miljöbalken kunde man få tillstånd för avloppsanläggningar enligt hälsoskyddslagen. Dessa tillstånd har bedömts utgöra ett slags byggnadstillstånd som kunde kompletteras med krav på avloppsvattnets utsläppande. Enligt mark- och miljööverdomstolen hindrar inte denna bestämmelse att miljömyndigheterna ställer ytterligare krav angående utsläpp från anläggningar med tillstånd enligt hälsoskyddslagen med stöd av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken.

3.4.2 Anläggningar med tillstånd enligt miljöbalken

Om ett tillstånd är meddelat med stöd av miljöbalken och anläggningen inte anses uppfylla kraven måste bestämmelserna i 24 kap. 3 och 5§§ miljöbalken tillämpas.

3.4.3 Befintliga anläggningar utan tillstånd

Det kan finnas befintliga anläggningar som saknar tillstånd. Ett tillstånd för en avloppsanläggning krävs enligt lag. Äldre anläggningar som saknar tillstånd är inte godkända. Om en nyare anläggning anlagts utan tillstånd kan en miljösanktionsavgift tas ut och en ansökan i efterhand ska skickas in. Denna ansökan ska då bedömas som om anläggningen inte finns.

4 Avgifter

För handläggningstid av beslut tas en timavgift ut som 2020 ligger på 1 107 kr enligt kommunens taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område. Handläggningstiden för beslut är normalt på ca 2 timmar.

Vid prövning av ansökan om tillstånd tas en fast avgift ut, denna beror på hur avloppsanordningen är utformad och dess storlek. Men den vanligaste anordningen vilken är vattentoalett med avloppsutsläpp till mark eller vatten ligger på 6 642 kr.

När fastighetsägaren får en underrättelse efter arkiv- och enkätinventeringen och om anläggningen behöver åtgärdas kan denne välja att ansöka om ny anläggning innan förbudet för att inte behöva betala den kostnaden. Detta om fastighetsägaren vet med sig att anläggningen inte uppfyller dagens krav.

5 Bilagor

5.1 Lista över områden

Bilaga 1

1. Ås/Lilla Hög - pågående
2. Vattenskyddsområden, Koppom, Vittensten
3. Gryttved
4. Morast/Långelanda
5. Bålstad
6. Solberga/Boda/Hovsten
7. Flogned
8. By
9. Noreborg/Grav/Hälle
10. Växvik/Hovdane
11. Lerot/Vittensten
12. Kortlanda
13. Sundhagsfors/Bön/Tannsjön
14. Helgesjön/Boda
15. Högsäter/Hångstad
16. Björkelangen/Påterud
17. Vadlungen/Hemsjön
18. Stora – Lilla Koppom/Slärteg + Koppoms tätort
19. Söpple/Korsbyn
20. Lien/Saxebyn
21. Torgilsrud
22. Lässerud/Älgstad/Korterud
23. Ämterud/Billan
24. Häljeboda
25. Fjäll/Djupfors
26. Påkerud/Haget

5.2 Prioritering**Bilaga 2**

Prioritet 1	
	Anläggningar med 1-kammarbrunn och WC
	Anläggningar med 2-kammarbrunn och WC
Platsbesök ->	Anläggningar med WC och okänd rening
Platsbesök ->	Anläggningar med sluten tank (ej krav)
Prioritet 2	
	Anläggningar med 3-kammarbrunn och stenkista
	Anläggningar med 3-kammarbrunn och WC med okänd efterföljande rening
	Anläggningar med 3-kammarbrunn och WC utan efterföljande rening
	Anläggningar utan tillstånd
Prioritet 3	
	Anläggningar med 3-kammarbrunn med efterföljande rening med tillstånd äldre än 20 år
Prioritet 4	
	Anläggningar nyare än 20 år.
	BDT-anläggningar utan efterföljande rening
	BDT-anläggningar med stenkista

5.3 Flödesschema över tillsynsmetoden

Bilaga 3

